בס"ד

The Millie Arbesfeld
Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women

W W W.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

Contemporary Issues in Kashrut

This week's shiurim have been dedicated in memory of
Yerachmiel Shimon ben Yaakov Shamai z"l
whose yarzheit is the 6th of Shevat

Rabbi Hershel Schachter

Febuary 1, 2015 • יב׳ שבט תשע״ה

1)מלחמת ה׳ מסכת חולין דף ג עמוד ב

ובילמדנו בענין אגדה אמרו כן א״ר יהודה בן פדיא מי יגלה עפר מעיניך אדם הראשון שאתה לא יכולת לעמוד בנסיונך אפי׳ שעה אחת והרי בניך משמרין כל המצות שנתנו להם ועומדין בהם. אחד מהם עומד ונוטע מעדר מנכש מזמר טורח ומשקה ורואה פירות נטועות לפניו כשהן מבכרות וקופץ ידו ואינו טועם מהם עד ובניך נצטוו את זה תאכלו ואת זה לא תאכלו וביותר אדם מישראל לוקח בהמה שה או עז או כשב או שור ושוחט ומפשיט רוחץ בודק בריאה ונמצא טרפה מונע ידו ואינו אוכל הוי אמרת ה׳ צרופה וגו׳. בודאי שזו הבדיקה מדבריהם

2)שולחן ערוך יורה דעה הלכות טריפות סימן לט סעיף א

א א] א) אין צריך לבדוק אחר שום טריפות מן הסתם, ב ב] ב) [א] חוץ מן הריאה צריך לבדוק בבהמה ג] וחיה אם יש בה סרכא (ריב״ש ור״י ן׳ חביב וע״פ); ג ג) וכל [ב] הפורץ גדר לאכול בלא בדיקה, ישכנו נחש

3)ש״ך יורה דעה סימן לט

(פמ״ג) וכל הפורץ כו׳ - משמע דבדיקה זו מדרבנן וכמבואר בדברי הפוסקים שהביא הב״י ועיין בס״ק ח

4)דרכי תשובה שם

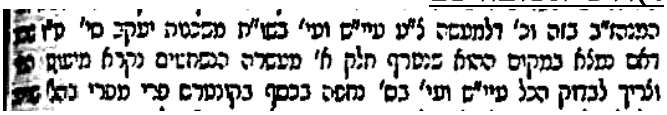

5)רש״י מסכת חולין דף סב עמוד ב

ומתוך שאין אנו בקיאין בהם נראה לי דעוף הבא לפנינו יש לומר שמא ידרוס דהא הך תרנגולתא דאגמא היו מחזיקין בטהורה ולאחר זמן ראוה שדורסת ואין עוף נאכל לנו אלא במסורת עוף שמסרו לנו אבותינו בטהור ושלא מסרו לנו יש לחוש ובמסורת יש לנו לסמוך כדאמר לקמן /חולין/ (דף סג:) שעוף טהור נאכל במסורת

6)שולחן ערוך יורה דעה הלכות בהמה וחיה טהורה סימן פב

הגה: ויש אומרים שאין לסמוך אפילו על זה, ט ואין לאכול שום עוף <ד> אלא במסורת שקבלו בו שהוא . טהור (בארוך כלל נ״ו ובתא״ו נט״ו), וכן נוהגין ואין לשנות

7)שולחן ערוך יורה דעה הלכות בהמה וחיה טהורה סימן פ

א> חיה טהורה, א] חלבה מותר ודמה אסור ב] וטעון כיסוי. [א] וחכמים נתנו סימנים, מפי השמועה, ג] > בקרנותיה א <ב> אם הם א) מפוצלות (פירוש שהרבה פיצולין יוצאין מהם), ב (א) ודאי חיה טהורה היא. ואם אינם מפוצלות, צריך שיהיו בהם שלשה סימנים ד] כרוכות והדורות וחרוקות (פירוש כרוכות עשויות גלדים כבצלים. הדורות, עגולות ולא רחבות. חרוקות, שיש בהם חריצים סביבותם תכופים ומובלעים זה בזה) ה] והוא דמיבלעו חירקיהו. ואם חסר אחד מאלו השלשה סימנים, ב) חלבה אסור

8)ש״ך יורה דעה סימן פ

א (פמ״ג) אם הם מפוצלות כרוכות והדורות וחרוקות - עיין פי׳ של דברים אלו בב״י ולפי שאין לנו עתה אלא מה שקבלנו במסורת וכדלקמן ספ״ב גבי סימני העוף קצרתי

9)חכמת אדם שער איסור והיתר כלל לו

ולפי שאין אנו אוכלין אלא מה שקיבלנו במסורת מאבותינו כדלקמן סימן ו׳ ואם כן אסור לנו לאכול מן החיות רק הצבי שניכר לנו ולכן לא העתקתי הסימנים

10)תלמוד בבלי מסכת נדה דף כד עמוד א

דאמר רב חנין בר אבא: השסועה - בריה שיש לה ב׳ גבין וב׳ שדראות; רב אמר: בריה בעלמא - ליתא, וכי אגמריה רחמנא למשה - במעי אמה אגמריה. ושמואל אמר: בריה בעלמא - איתא, וכי אגמריה רחמנא למשה - בעלמא אגמריה, אבל במעי אמה - שריא.

11)שולחן ערוך יורה דעה הלכות שחיטה סימן יג סעיף ו

השוחט את הבהמה ומצא בה בריה שיש לה ב׳ גבין ושני שדראות, כא כד) אסור

12)תורה תמימה הערות דברים פרק יד

וראה זה דבר פלא מש״כ בעל המשביר, כי במדינת ברזיליא נמצאת חיה שיש לה על גביו כעין בקע רחב ועמוק, וע״י זה נראה כאלו נפרדו גבה ושדרתה, וזה מכוון ממש למה שאוקים רב המשנה דבכורות ששדרתו עקומה, כלומר שרק נראית כשתים אבל לא שתים ממש, ואין להאריך עוד

13)בית יוסף יורה דעה סימן פג

כתב סמ״קא* (סי׳ ריא הגה אות ג) בשם ה״ר יהודה החסיד סימן על הדגים הטהורים שני עדים טהור פירוש דג טהור יש לו זנב סדוקה לשנים מה שאין כן בברבוט״א והרבנים הגדולים אוכלים ממנה ורבינו יחיאל מפרי״ש היה נזהר ממנה והמחמיר תבוא עליו ברכה עכ״ל

14)בית יוסף יורה דעה סימן פג

וכתב הרב המגיד בפרק א׳ מהלכות מאכלות אסורות (הכ״ד) דע שאף על פי שאמרו קשקשים הקבועים הקשקשים הם אותן הקליפות הנקלפות ממנו ביד או בכלי אבל הקבועה ואינה נקלפת מעור הדג אינה קשקשת וזה ברור וכתבו הרמב״ן (ויקרא יא י) ולהודיענו זה שינה רבינו לשון המשנה וכתב הדבוקה בכל גופו

15)דרכי תשובה שם

ט קשקשים וכי׳ בדברי מאיר ויוסף דעה וגם׳ הפתרת ישראל על המפרשים
פרק ג׳ דע״ח מבמה ו׳ ס״ק כ״ו שכתב דבע״כ בעינן שיהיה שלשה העין כתם
ויסה גדלה לעין בני זטכיה המגדיל אבל אם אין גדלן בני זטכיה המגדיל
שם מקרא קשקשה דגיך שיהיה הקשקשת כעין לנוס כמ״ש גם״ם מדה דף כ״ח
ע״ב וזה שאינו רק נקודה קטנה שלא שלטה בו העין ודלא לא נקרא לנוס.
ובגב שם וכן אמר רואין בהגה המקרא אאל שים ע קשקשים קטנים ורואין
אתן ע״י זטכיה המגדיל וכי ס״ל להיתר מרו מבים זה וכתב שם שאנחיס

16)שו״ת מלמד להועיל חלק ב (יורה דעה) סימן כא

והנה בארץ אונגארן התיר הרב אהרן חארין באמרו שסומך על הנוב״י בשטירל הנ״ל ורעשו עליו כל רבני מדינה. עיין כל הסיפור במכתבי נאכגעלאסענע שריפטען פאן דר׳ לאוו

17)ספר דברי הרב דף קצב

הלכות דגים: בכנה״ג (ליו״ד סי׳ פ״ג, הו״ד בדרכ״ת שמה ס״ק י״ז) הביא שמנהג פשוט בכל ישראל לאכול את הדג בעל חרב, הואיל ויש לו סנפיר וקשקשת. ולפני כמ׳ שנה הכריז אחד מהרבנים באמריקא שסארדפי״ש איננו דג טהור, מפני שקשקשותיו אינן דומות בצורתן לקשקשי שאר הדגים הטהורים, ושלא לזה נתכוון הכנסת הגדולה בהכשירו את דג החרב. ובזמן ההוא, ביקש רבנו מהרה״ג פרופסור שלמה שטרנברג, שיחיה, לבדוק בענין, והראה לו לרבנו את הדג ואת קשקשותיו (ועדיין המעטפה עם הקשקשים ברשותו כיום), ואמר לו אז רבנו שלפי דעתו הדג הזה דג טהור הוא, דאין שום הלכות מסויימות אודות **צורת** הקשקשת המשמשת כסימן לטהרת דגים. (כל זה נדפס בקונטרס בכל דרכיך דעהו.)

18)**שמירות שבת כהלכתה פרק ג הערה קה**

בביה"ל ד"ה שעל, דמותר להסיר השעוה שעל הקלף, ע"ש. (קה) ולענין איסור תולעים, לכאורה י"ל שאם א"א שיגיעו למצב כזה שיהא אפשר להבחין בחיותן וברחישתן, לא שייך כלל לכנותם בשם שרץ השורץ, שמעתי מהגרש"ז אויערבך שליט"א, ועיין חכ"א כלל לח בבנ"א ס"ק לד וערוה"ש יו"ד סי' פד סע' לו. ורק לאחר זמן חזר ואמר הגרש"ז אויערבך שליט"א, שנודע לו מבאי ביתו של החזו"א זצ"ל, שחשש בזה לאיסור תולעים. וגם נודע לו, כי לפני שהכנימות מתכסות בקליפת המגן, גם בעין רגילה יכולים להרגיש קצת ברחישתן.

19) שולחן ערוך יורה דעה הלכות בהמה וחיה טהורה סימן פג

ועכשיו פשט המנהג לקנות ביצי דגים בסתם, בין שלימים בין נמוחים, ואפילו מן הא"י, ובלבד <יב> שיהיו אדומים. אבל השחורים, אין אוכלים אותם כלל

20)ט"ז יורה דעה סימן פג

יב) (פמ"ג) שיהיו אדומים. - כתב ב"י הטעם דודאי שהקדמונים שהנהיגו כך חקרו ומצאו שבאדומים) אין שום מין טמא